

# Handleiding

## Green Key

### *Pilot* Chartervaart

Def\_versie



Juni 2009

**Door:**

Ouwerkerk Projecten & Advies (M. Ouwerkerk en P. Galema)

**In opdracht van:**

Stichting Keurmerk Milieu, Veiligheid en Kwaliteit

**In samenwerking met:**

Kapteyn Marine Consultant

Branchevereniging BBZ

Rijkswaterstaat Lelystad (Waterdienst)

## Concept normen GK Chartervaart v5.6

Deze normen zijn geschreven voor de productgroep chartervaart. Chartervaart wordt hierbij gedefinieerd als:

*Chartervaart is een verzamelnaam voor (passagiers)schepen die zich, inclusief schipper en bemanning, een- of meerdaags verhuren (aan groepen) voor zeil- en vaartochten. Hierbij onderscheiden we de Bruine vloot, de Witte vloot en de Zeevloot. Het keurmerk kan aan alle schepen van de genoemde vloten worden toegekend.*

### Niveau

De Green Key is in Nederland opgebouwd als een groeimodel en kent hierdoor de niveaus brons, zilver en goud. Goud is het hoogst haalbare. Om aan de verschillende niveaus te voldoen dient aan alle verplichte normen voldaan te worden en dienen de volgende aantallen optionele maatregelen te worden doorgevoerd.

BRONS: 9 optionele  
ZILVER: 12 optionele  
GOUD: 16 optionele

### Controle

*De stichting KMKV bereid momenteel een digitale inspectie database voor. Bij het opstellen van deze normen is reeds rekening gehouden met het bestaan van deze database, door een administratieve controle vooraf te beschrijven. Momenteel is dit nog niet mogelijk. In de toekomst zal een administratieve controle vooraf ook daadwerkelijk vooraf plaatsvinden, heeft u deze documenten niet op orde, dan volgt geen fysieke controle zolang niet aan de voorwaarden is voldaan. Voorsnog dienen deze bewijsmaterialen in het milieearchief te worden opgenomen en wordt de inspectie volledig op het schip uitgevoerd.*

In de nieuwe opzet is sprake van drie soorten mogelijke manieren van controle:

A = Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto).

B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieearchief opnemen.

C = (A + B) Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto) + Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel.

### Bewijsmateriaal

Bewijsmateriaal komt in verschillende vormen:

1. Indien een maatregel fysiek en visueel lastig te controleren is, wordt volstaan met een gedateerde (niet ouder dan 5 jaar) en ondertekende verklaring van de schipper of de uitvoerende personen (monteur, technicus). Verklaringen kunnen worden aangevuld met fotomateriaal en facturen.
2. Daar waar een maatregel fysiek en visueel goed te controleren is (aanwezigheid van.....) is geen verklaring nodig maar zal ter plekke op de aanwezigheid van ... en het gebruik van...., gecontroleerd worden.

### Wijzigingen

Indien tussentijds op het schip iets wijzigt dat van invloed kan zijn op de bepaling van het niveau, dienen vooraf bij aan nieuwe keuring (het zij administratief, hetzij fysiek) de

wijzigingen te zijn vermeld en waar van toepassing te zijn ingevoerd/aangebracht/doorgevoerd in het administratieve systeem. Er zal vervolgens altijd een fysieke controle moeten plaatsvinden.

Nadere informatie kan worden verkregen via de website van de stichting KMKV. Hier zijn (binnenkort) te vinden:

- Handleiding Green Key Chartervaart (normen)
- Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart

Algemene managementmaatregelen V=7		V/O
I.1	<b>Milieuarchief</b>	V
	Op het schip is een volledig ingevuld exemplaar van het "Milieuarchief Green Key Chartervaart" aanwezig/digitaal beschikbaar waarin alle zaken rondom het milieu en de Green Key (verklaringen, vergunningen, certificaten) centraal zijn opgeslagen. Het milieuarchief kan fysiek of digitaal uitgevoerd zijn.	
Controle	C = (A + B) Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto) + Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel.	
Toelichting		
Bijlage	De Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart is verkrijgbaar via de branchevereniging BBZ en/of stichting KMKV (of voor de aparte documenten zie website <a href="http://www.kmvk.nl/handleidingen">www.kmvk.nl/handleidingen</a> ).	
I.2	<b>Milieuprogramma</b>	V
	De eigenaar stelt een milieuprogramma op (steeds 3 jaar in de toekomst) waarin de komende activiteiten en investeringen gericht op verbeteringen t.a.v. het milieu zijn weergegeven.	
Controle	C = (A + B) Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto) + Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel.	
Toelichting	Tijdens de fysieke controle wordt het milieuprogramma doorgesproken met de eigenaar.	
Bijlage	Zie Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart voor een voorbeeld.	
I.3	<b>Milieucoördinator</b>	V
	Er is een ondertekende taakomschrijving van de milieucoördinator in het milieuarchief GKC. Indien een eigenaar meer schepen in eigendom heeft wordt per schip een milieucoördinator aangesteld (schriftelijk vastleggen, incl. taakomschrijving). In de overige gevallen wordt de eigenaar/schipper geacht de rol van milieucoördinator in te vullen.	
Controle	A = Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto).	
Toelichting		
Bijlage	Zie Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart voor een	

	voorbeeld.	
I.4	<b>Milieurapportage</b>	V
	<p>Voor het schip wordt eenmalig een milieurapportage opgesteld waarin minimaal de volgende punten zijn beschreven: de verbruiken van de afgelopen drie jaar gas (flessen propaan), water (berekening op basis van verbruik dieselolie), elektra (indien tussenmeter beschikbaar), brandstof (dieselolie) en het aantal passagiersdagen zijn vastgelegd en omgezet naar kentallen).</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• huidige van de situatie t.a.v. de Green Key.</li> <li>• een beschrijving van algemene verbeterpunten.</li> <li>• een beschrijving van de verbeterpunten voor het behalen van de GK.</li> </ul> <p>NB: Indien men bij aanvang van deelname aan de Green Key niet beschikt over het aantal passagiersdagen over de afgelopen 3 jaar, wordt een inschatting gemaakt op basis van het aantal vaardagen.</p>	
Controle	A = Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto).	
Toelichting		
Bijlage		
I.5	<b>Milieubeleidsverklaring/verklaring van goed milieugedrag</b>	V
	<p>De eigenaar stelt een schriftelijke verklaring op en hangt deze goed zichtbaar voor gasten op. De verklaring bestaat uit twee onderdelen:</p> <p>Deel 1: <b>Milieubeleidsverklaring</b>, dit deel besteed aandacht aan een aantal <b>beleids</b>uitgangspunten: Algemene milieubeleidsdoelstellingen De visie van de eigenaar op het milieu</p> <p>Deel 2: <b>Milieugedragscode</b> in dit deel verklaart de schipper/eigenaar dat hij zich zal houden aan een aan enkele nader omschreven milieugedragingen. De milieugedragscode is in het handboek GKC opgenomen. De verklaring dient in het milieearchief te worden opgenomen.</p>	
Controle	C = (A + B) Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto) + Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel.	
Toelichting	Milieubeleidsverklaring/Milieugedragscode dienen voorafgaande aan de inspectie te worden aangeboden voor controle. Tijdens inspectie wordt gecontroleerd op aanwezigheid en zichtbare ophanging in de openbare ruimte van de milieubeleidsverklaring en aanwezigheid van de milieugedragscode in het milieearchief.	
Bijlage	Zie Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart voor een voorbeeld.	
I.6	<b>Registreren kentallen</b>	V
	Jaarlijks worden de kengetallen (uitgedrukt in Megajoules per passagiersdag) over de periode van 15 april tot en met 15 oktober (het vaarseizoen) vastgesteld en opgeslagen. Hiervoor wordt het digitaal format van de Green Key gebruikt.	
Controle	C = (A + B) Administratieve controle vooraf: schriftelijk	

	bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto) + Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel.	
Toelichting	Kentallen dienen tijdens de inspectie te worden aangeboden voor controle. De kengetallen zijn tijdens de fysieke controle onderwerp van gesprek. Voor iedere 'bewoner' van het schip wordt per vaardag een passagiersdag geteld.	
Bijlage	Zie <a href="http://www.greenkey.nl">www.greenkey.nl</a> of Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart voor een voorbeeld.	
I.7	<b>Voldoen aan wet- en regelgeving</b>	V
	De eigenaar verklaart schriftelijk te voldoen aan alle relevante wet- en regelgeving. De verklaring is opgenomen in het milieuarhief van het schip.	
Controle	C = (A + B) Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto) + Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel.	
Toelichting		
Bijlage	Zie Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart voor een voorbeeld.	
<b>Milieubewust management, staf en personeel V=2 O=2</b>		
	<b>Overleg eigenaar, schipper, medewerkers</b>	V
II.1	De eigenaar heeft minimaal 1 keer per jaar overleg met het personeel van het schip over milieuzaken. Tijdens dit gesprek komen minimaal aan de orde: De kentallen Eisen van de Green Key Het milieubeleid Het (concept) milieuprogramma Dit alles wordt vastgelegd in een verslag.	
Controle	C = (A + B) Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto) + Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel.	
Toelichting	Zie Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart voor een voorbeeld.	
Bijlage		
II.2	<b>Milieukennis medewerkers</b>	V
	Alle medewerkers zijn met behulp van de standaard checklist "Milieu-instructie personeel" geïnstrueerd over belangrijke milieuaspecten op en rond het schip.	
Controle	A = Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto).	
Toelichting		
Bijlage	Zie Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart voor een voorbeeld.	
II.3	<b>Cursus/Opleiding</b>	O
	Alle, gedurende een jaar, op het schip varende schippers hebben aantoonbaar een cursus milieu educatie gevolgd en succesvol afgerond. (bijv. Wat is Wad? of IVN of vergelijkbaar). De	

	minimale studiebelasting is 16 lesuren.	
Controle	A = Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto).	
Toelichting	Bewijsmateriaal cursus/opleiding eigenaar dient voorafgaande aan de inspectie te worden aangeboden voor controle.	
Bijlage		
II.4	<b>Opleiding medewerkers</b>	O
	Minimaal 50% van de medewerkers heeft een (uitgebreide) milieucursus gevolgd, die voldoet aan de eisen van de Stichting KMK. De minimale studiebelasting is 4 lesuren.	
Controle	A = Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto).	
Toelichting	Bewijsmaterialen opleiding medewerkers dienen voorafgaande aan de inspectie te worden aangeboden voor controle.	
Bijlage		
<b>Communicatie en activiteiten V=2 O=2</b>		
III.1	<b>Green Key schild en certificaat</b>	V
	Zodra men in het bezit is van de Green Key dienen het bijbehorende schild(en) (bijvoorkeur buiten) en het certificaat (bijvoorkeur binnen) permanent op een voor gasten goed zichtbare plaats te zijn opgehangen.	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting	Inspecteur controleert bij fysieke controle op correcte ophanging.	
Bijlage		
III.2	<b>Milieu informatie naar gasten</b>	V
	Op minimaal vier manieren wordt aan de gasten gecommuniceerd over het milieu in het algemeen en de Green Key in het bijzonder. Dit kan onder andere op de volgende manieren: <ul style="list-style-type: none"> <li>• vlag GK</li> <li>• brochure GK beschikbaar voor gasten</li> <li>• beeldmerk/logo Green Key (incl. link) op internetsite</li> <li>• beeldmerk/logo Green Key in toeristisch informatieboekje</li> <li>• beeldmerk/logo Green Key + info over GK in brochure</li> <li>• info in haven (ligplaats)</li> <li>• beeldmerk/logo Green Key op ansichtkaart van het schip</li> <li>• logo GK laten vermelden in beschrijving bij boekingskantoor</li> <li>• Routebeschrijving met informatie over OV</li> <li>• Informatie over natuurgebieden/wildlife is eenvoudig voor gasten beschikbaar.</li> </ul>	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting		
Bijlage		
III. 3	<b>Bestuurlijke functies</b>	O
	De schipper is aantoonbaar actief in bestuurlijke functies met als	

	doel het verduurzamen van de chartervaart.	
Controle	A = Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto).	
Toelichting	In het bewijsmateriaal moet duidelijk beschreven zijn op welke wijze deze functie bijdraagt aan een duurzame chartervaart.	
Bijlage	Zie Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart voor een voorbeeld.	
III.4	<b>Milieuactiviteiten</b>	O
	De schipper organiseert aantoonbaar meer keren per jaar milieuactiviteiten voor zijn gasten.	
Controle	A = Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto).	
Toelichting	Voorbeelden van activiteiten zijn, werken met lespakketten voor de basisschool, de punaise proef, natuurexcursies, etc.	
Bijlage	Zie Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart voor een voorbeeld.	
<b>Water V=2 O=4</b>		
IV.1	<b>Waterbesparing douches, kranen en toiletten I</b>	V
	De uitstroom van water op het schip is op de volgende specifieke onderdelen beperkt tot maximaal 8,5 liter per minuut/spoelbeurt: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Douches</li> <li>• Wastafels</li> <li>• Keukenkraan</li> <li>• Toilet</li> </ul>	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting	Inspecteur controleert met een debietmeter steekproefgewijs de doorstroming van douches, wastafel en keukenkraan.	
Bijlage		
IV.2	<b>Waterbesparing douches, kranen en toiletten II</b>	O
	De uitstroom van water op het schip is op de volgende specifieke onderdelen beperkt tot maximaal 6 liter per minuut/spoelbeurt: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Douches</li> <li>• Wastafels</li> <li>• Keukenkraan</li> <li>• Toilet</li> </ul>	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting	Inspecteur controleert met een debietmeter de doorstroming van douches, wastafel en keukenkraan.	
Bijlage		
IV.3	<b>Gebruik oppervlakte water</b>	O
	Voor de spoeling van het toilet wordt zo veel mogelijk oppervlaktewater gebruikt.	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting		
Bijlage		

IV.4	<b>Vuilwatertank   Bestaande situatie</b>	V
	Op schepen met een vuilwatertank aan boord: 1. wordt vuilwater tijdens het verblijf in de haven in de vuilwatertank opgevangen en pas op open water over boord gezet en beslist niet in de haven. 2. die havens met een daarvoor geschikte afgifte installatie aandoen, is een Kemlock sluiting verplicht (of vergelijkbaar) aanwezig en wordt tijdens het verblijf in deze havens het vuilwater ook daadwerkelijk afgegeven. Van de afgifte wordt een administratie bijgehouden.	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting	Inspecteur controleert op aanwezigheid van passende aansluitingen op de vuilwatertank en de afgifte administratie.	
Bijlage		
IV.5	<b>Vuilwatertank   Nieuwe situatie</b>	O
	Op het schip is in 2009 of later een vuilwatertank ingebouwd voorzien van passende aansluitingen om het afvalwater op het riool te lozen.	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting		
Bijlage		
IV.6	<b>Wasmachine</b>	O
	De wasmachine aan boord van het schip wast met oppervlakte water.	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting		
Bijlage		
<b>Schoonmaak V=2 O=2</b>		
V.1	<b>Milieuverantwoorde schoonmaak</b>	V
	Bij de verwijdering van stof en lichte vlekken van gladde harde oppervlakken (dagelijkse reiniging) in het interieur (zoals ramen, wastafels, gladde vloeren) wordt geen schoonmaakmiddel ingezet.  Het dek van het schip, de afwas en de was worden uitsluitend gereinigd met milieuverantwoorde schoonmaakmiddelen. Alleen schoonmaakmiddelen die een erkend milieukeurmerk hebben of voldoen aan Criteria voor duurzaam inkopen Schoonmaak. Deze criteria voor duurzaam inkopen zijn ontwikkeld door SenterNovem in opdracht van het Ministerie van VROM.	
Controle	C = (A + B) Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto) + Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel.	
Toelichting		
Bijlage	Zie 'Criteria Schoonmaakmiddelen Chartervaart' in de Toelichting	

	+ Documenten Green Key Chartervaart.	
V.2	<b>Shampoo en zeep I</b>	V
	De eigenaar communiceert actief en voorafgaand aan het bezoek met zijn gasten over het gebruik van <u>milieuverantwoorde</u> shampoo en zeep aan boord van het schip.	
Controle	A= Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto).	
Toelichting	Inspecteur controleert communicatie over gebruik shampoo en zeep tijdens inspectie (folder, bevestigingsbrief, website, o.i.d.).	
Bijlage		
V.3	<b>Shampoo en zeep II</b>	O
	De eigenaar stelt <u>gratis</u> milieuverantwoorde shampoo en zeep beschikbaar aan zijn gasten.	
Controle	C = (A + B) Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto) + Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel.	
Toelichting	Inspecteur controleert aanwezigheid milieuverantwoorde shampoo en zeep tijdens inspectie. Meer informatie zie Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart en o.a. via <a href="http://www.milieucentraal.nl">www.milieucentraal.nl</a> (zoekterm: persoonlijke verzorging)	
Bijlage		
V.4	<b>Microvezeldoekjes</b>	O
	Bij het reinigen van het interieur, het sanitair, het meubilair en de keuken van het schip maakt men gebruik van microvezeldoekjes.	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting		
Bijlage		
<b>Afval V=3 O=1</b>		
VI.1	<b>Scheiding afval</b>	V
	Op het schip worden minimaal de afvalfracties glas, papier/karton en Klein Gevaarlijk Afval (KGA) gescheiden ingezameld. De schipper verplicht zich het afval zoveel mogelijk gescheiden af te geven. Hier geldt een inspanningsverplichting die verder strekt dan het terrein van de haven.	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting		
Bijlage		
VI.2	<b>Monoverpakkingen</b>	V
	Het gebruik van monoverpakkingen wordt zoveel mogelijk teruggedrongen. Daarvoor zijn de volgende maatregelen getroffen: I. Voor het schip is aantoonbaar een beleid rondom monoverpakkingen geformuleerd. II. Indien gasten op basis van zelfvoorziening gebruik maken van het schip, communiceert de eigenaar	

	voorafgaand aan de aankomstdag, over het terugdringen van monoverpakkingen en het gebruik van grootverpakkingen.	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting		
Bijlage	Zie Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart voor een voorbeeld.	
VI.3	<b>Extra afval fractie</b>	O
	Op het schip wordt een andere dan de verplichte fracties aantoonbaar apart ingezameld en op de juiste wijze controleerbaar afgevoerd.	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting		
Bijlage		
VI.4	<b>Aanvoer voorraad</b>	V
	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Indien het schip verantwoordelijk is voor de catering (zie toelichting), wordt minimaal 80% van de voorraad aantoonbaar aangeleverd in verpakkingen die door de leverancier worden teruggenomen.</li> <li>• Indien gasten aan de wal boodschappen doen, stelt de eigenaar kratten en/of herbruikbare tassen beschikbaar.</li> </ul>	
Controle	C = (A + B) Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto) + Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel.	
Toelichting	Indien sprake is van zelfverzorging door de gasten (+90%) dan vervalt deze norm.	
Bijlage	Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart	
<b>Energie V=3 O=9</b>		
VII.1	<b>Energie efficiënte apparatuur</b>	V
	In het milieuarchief is een inventarisatie opgenomen van de aan boord aanwezige apparatuur. Bij vervanging of aanschaf van apparatuur kiest de eigenaar voor apparatuur van minimaal energielabel A, B of vergelijkbare energie efficiëntie. Bij vervanging van koelkasten kiest de schipper uitsluitend voor compressiekoelkasten (i.p.v. absorptiekoelkasten op gas).	
Controle	C = (A + B) Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto) + Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel.	
Toelichting		
Bijlage	Zie Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart voor een voorbeeld.	
VII.2	<b>Koelkasten</b>	V
	De rubber afsluit strips van de koelkastdeuren verkeren in goede conditie.	

Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting		
Bijlage		
VII.3	<b>Energie efficiënte verlichting I</b>	V
	De verlichting in de gangen, dagverblijven en het kombuis is voor 75% energie efficiënt (>40lumen/watt). Zie toelichting rondom 24V verlichting.  Van de verlichting op het dek (niet zijnde de verplichte navigatie en dekverlichting), in de hutten, in het sanitair en in de machinekamer is minimaal 50% energie efficiënt.  In het milieuarchief dient een schriftelijke inventarisatie van alle lichtpunten te zijn opgenomen. TL, PL, SL en LED voldoet aan het criterium van > 40lumen/watt.	
Controle	C = (A + B) Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto) + Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel.	
Toelichting	24V verlichting valt buiten deze norm.	
Bijlage	Zie Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart voor een voorbeeld.	
VII.4	<b>Energie efficiënte verlichting II</b>	O
	De verlichting in de gangen, dagverblijven en het kombuis is voor 100% energie efficiënt (>40lumen/watt). Zie toelichting rondom 24V verlichting.  Van de verlichting op het dek (niet zijnde de verplichte navigatie en dekverlichting), in de hutten, in het sanitair en in de machinekamer is minimaal 75% energie efficiënt.	
Controle	C = (A + B) Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto) + Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel.	
Toelichting	24V verlichting valt buiten deze norm.	
Bijlage	Zie Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart voor een voorbeeld.	
VII.5	<b>Energie efficiënte verlichting III</b>	O
	De verlichting in de gangen, dagverblijven en het kombuis is voor 100% energie efficiënt (>40lumen/watt). Zie toelichting rondom 24V verlichting.  Van de verlichting op het dek (niet zijnde de verplichte navigatie en dekverlichting), in de hutten, in het sanitair en in de machinekamer is minimaal 100% energie efficiënt.	
Controle	C = (A + B) Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto) + Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de	

	aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel.	
Toelichting	24V verlichting valt buiten deze norm.	
Bijlage	Zie Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart voor een voorbeeld.	
VII.6	<b>Duurzame energie</b>	O
	Voor de opwekking van energie maakt het schip gebruik van een windmolen, zonnecellen of een schroefasdynamo.	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting		
Bijlage		
VII.7	<b>Verwarming</b>	O
	De restwarmte van generatoren (koelwater) of van de motoren wordt gebruikt voor tapwater- en/of ruimteverwarming.	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting		
Bijlage		
VII.8	<b>Hoogrendement Ketel</b>	O
	Voor de ruimteverwarming wordt gebruikt gemaakt van een hoogrendement ketel (HR-104 of HR 107).	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting		
Bijlage		
VII.9	<b>Klimaatneutraal</b>	O
	De CO2 uitstoot van het schip is bepaald en wordt in omvang geheel gecompenseerd door een financiële bijdrage aan een CO2-compensatie programma.	
Controle	A = Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto).	
Toelichting		
Bijlage		
VII.10	<b>Opslag capaciteit accu's</b>	O
	De opslag capaciteit van de accu's is dusdanig dat bij een verblijf in de haven, met een voltallige bezetting, gedurende de nacht zonder gebruik van de generator/motor kan worden volstaan.	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting		
Bijlage	Zie Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart voor een voorbeeld.	
VII.11	<b>Berekenen vaarplanning</b>	O
	De eigenaar maakt gebruik van een systeem dat op basis van de randvoorwaarden de meest economische vaarplanning berekent (de juiste stand van de reguleerder bepaalt). Bijv. Tempomaat. Zie	

	toelichting.	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting	Alleen van toepassing voor motorschepen.	
Bijlage		
VII.12	<b>Accu monitor</b>	O
	Op het schip is een accumonitor geïnstalleerd, waarmee de conditie van de accu wordt bijgehouden. Het gebruik van grote hoeveelheden elektriciteit (wassen, drogen, etc.) wordt afgestemd op de inhoud en het opladen van de accu's	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting	Inspecteur controleert tijdens bezoek op aanwezigheid systeem en gebruik hiervan.	
Bijlage		
<b>VIII</b>	<b>Voedsel en drank V=1 O=2</b>	
VIII. 1	<b>Duurzaam servies, bestek en tafelkleden</b>	V
	I. Vervallen II. De eigenaar communiceert actief en voorafgaand aan het bezoek met zijn gasten over het verbod om wegwerpbestek en wegwerptafellinnen te gebruiken.	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting		
Bijlage		
VIII. 2	<b>Inkoop voedsel en drank I</b>	O
	De inkoop van voedsel en drank bestaat tenminste uit 6 fairtrade, biologische, seizoens of streekproducten.  De onderneming is tevens in staat om op verzoek van de klant 100% van het aanbod uit fairtrade, biologische of streekproducten te leveren.	
Controle	C = (A + B) Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto) + Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel.	
Toelichting	Alleen van toepassing indien in meer dan 90% van de gevallen door schip wordt verzorgt.	
Bijlage	Zie Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart voor een voorbeeld.	
VIII. 3	<b>Inkoop voedsel en drank II</b>	O
	De inkoop van voedsel en drank bestaat tenminste uit 10 fairtrade, biologische of streekproducten.  De onderneming is tevens in staat om op verzoek van de klant 100% van het aanbod uit fairtrade, seizoen, biologische of streekproducten te leveren.	
Controle	C = (A + B) Administratieve controle vooraf: schriftelijk	

	bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto) + Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel.	
Toelichting	Deze norm is alleen van toepassing indien in meer dan 90% van de catering door schip wordt verzorgd.	
Bijlage	Zie Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart voor een voorbeeld.	
<b>IX</b>	<b>Papier V=2 O=1</b>	
<b>IX.1</b>	<b>Toiletpapier</b>	<b>V</b>
	Aan boord van het schip wordt uitsluitend gebruik gemaakt van gerecycled toiletpapier. Ook gasten worden verzocht alleen gerecycled toiletpapier in te kopen.	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting		
Bijlage		
<b>IX. 2</b>	<b>Papier I</b>	<b>V</b>
	Alle op het schip aanwezige kantoorpapier is minder milieubelastend ECF ( <i>elemental chlorine free bleaching of TCF(totally chlorine free bleaching)</i> geproduceerd.	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting		
Bijlage		
<b>IX. 3</b>	<b>Papier II</b>	<b>O</b>
	Alle op het schip aanwezige kantoorpapier is voorzien van een erkend milieukeurmerk.	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting	Hiertoe wordt papier gerekend met een erkend milieukeurmerk, zoals Milieukeur, Blaue Engel, Nordic Swan, FSC (100%) of Europees Ecolabel of papier dat aan de eisen van deze keurmerken voldoet.	
Bijlage		
<b>X</b>	<b>Motor V=0 O=7</b>	
<b>X.1</b>	<b>Roetfilter</b>	<b>O</b>
	Voor het beperken van de schadelijke uitstoot van de motor is een roetfilter geplaatst. Noot: Deze norm is voor motorschepen V	
Controle	C = (A + B) Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto) + Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel.	
Toelichting		
Bijlage		
<b>X.2</b>	<b>CCR</b>	<b>O</b>
	De motor voldoet aan de CCR normen die voortkomen uit ROSR.	

	De normen zijn van toepassing op motoren > 19 KW.	
Controle	A = Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto).	
Toelichting		
Bijlage	Zie Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart voor een voorbeeld.	
X. 4	<b>Schroefaskokers</b>	O
	Bij vetgesmeerde schroefaskokers is de lagerspeling aantoonbaar minder dan 1% van de asdiameter.	
Controle	A = Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto).	
Toelichting		
Bijlage	Zie Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart voor een voorbeeld.	
X.5	<b>Smeervetten</b>	O
	De eigenaar past uitsluitend biologisch afbreekbare smeervetten toe bij de smering/onderhoud van motoren / pompen / aggregaten / schroefassen / dekwerktuigen (lieren).	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarhief opnemen.	
Toelichting		
Bijlage		
X. 6	<b>Afstelling</b>	O
	Minimaal 1 keer per jaar worden alle motoren inclusief de brandstofpomp in het schip nagekeken en optimaal afgesteld.	
Controle	A = Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto).	
Toelichting		
Bijlage	Zie Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart voor een voorbeeld.	
X. 7	<b>Smering</b>	O
	De schroefasinstallaties op het schip zijn water- dan wel oliegesmeerd.	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarhief opnemen.	
Toelichting		
Bijlage		
X.8	<b>Lekbakken</b>	O
	Onder de motor en generator zijn lekbakken geplaatst voor de opvang van olie, om te voorkomen dat de olie in het bilgewater terecht komt. De opgevangen olie wordt op de juiste wijze afgevoerd.	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarhief opnemen.	
Toelichting	Inspecteur controleert op aanwezigheid en plaatsing van lekbakken.	
Bijlage		

X.9	<b>Straalbuis</b>	O
	Voor het verhogen van het nuttig rendement van de motorverhogen is een straalbuis geïnstalleerd. Zie toelichting.	
Controle	B = Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel. Bewijsmateriaal bij voorkeur in het milieuarchief opnemen.	
Toelichting	Alleen van toepassing voor motorschepen.	
Bijlage	Zie Toelichting + Documenten Green Key Chartervaart voor een voorbeeld.	
<b>XI Onderhoud V=1 O=2</b>		
XI.1	<b>Bouwmateriaal I</b>	V
	Tijdens nieuwbouw, verbouw of renovatie op/aan het schip is het verplicht in het offerte traject naar duurzame materialen te informeren of bouwmaterialen die een duurzaamheidskeurmerk hebben.	
Controle	A = Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto).	
Toelichting	Informatie over duurzame bouwmaterialen is te vinden op <a href="http://www.vibe.be">www.vibe.be</a> of <a href="http://www.ipdubo.nl">www.ipdubo.nl</a> .	
XI.2	<b>Bouwmateriaal II</b>	O
	Tijdens nieuwbouw, verbouw of renovatie op het bedrijf is rekening gehouden met het milieu door ten minste 4 duurzame bouwmaterialen toe te passen of indien minimaal 40% van de bouwsom aantoonbaar besteed is aan erkende duurzame materialen..	
Controle	A = Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto).	
Toelichting	Informatie over duurzame bouwmaterialen is te vinden op <a href="http://www.vibe.be">www.vibe.be</a> of <a href="http://www.ipdubo.nl">www.ipdubo.nl</a> . (en in de handleiding	
Bijlage		
XII. 4	<b>Schilderwerk</b>	O
	De eigenaar gebruikt voor het onderhoud van het schip uitsluitend minder milieubelastende verven.	
Controle	C = (A + B) Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto) + Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel.	
Toelichting		
Bijlage		
<b>XII Overige O=2</b>		
XII. 1	<b>Bonusnorm I</b>	O
	Het gaat hierbij om een maatregel die nog niet als norm is opgenomen en waarbij de eigenaar kan aantonen dat er daadwerkelijk milieuwinst wordt behaald.	
Controle	C = (A + B) Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto) + Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel.	
Toelichting		

Bijlage		
XII. 2	<b>Bonusnorm II</b>	0
	Het gaat hierbij om een maatregel die nog niet als norm is opgenomen en waarbij de eigenaar kan aantonen dat er daadwerkelijk milieuwinst wordt behaald.	
Controle	C = (A + B) Administratieve controle vooraf: schriftelijk bewijsmateriaal dient voorafgaande aan de keuring aan beschikbaar te worden gesteld (document, verklaring, foto) + Fysieke controle ter plekke: de inspecteur inspecteert visueel de aanwezigheid van de materialen of uitvoering van de betreffende maatregel.	
Toelichting		
Bijlage		